

HÜSEYİN CENGİZ

Yürek İşçisi

Bir Ahmed Arif Romanı

DESTEK YAYINLARI: 1303

EDEBİYAT: 402

HÜSEYİN CENGİZ / YÜREK İŞÇİSİ

Her hakkı saklıdır. Bu eserin aynen ya da özet olarak hiçbir bölümü, yayınevinin yazılı izni alınmadan kullanılamaz.

İmtiyaz Sahibi: Yelda Cumalıoğlu

Genel Yayın Yönetmeni: Ertürk Akşun

Yayın Koordinatörü: Özlem Esmergül

Editör: Devrim Yalkut

Kapak İllüstrasyonu: Sedat Gösterikli

Kapak Tasarım: İlknur Muştı

Sayfa Düzeni: Cansu Poroy

Sosyal Medya-Grafik: Tuğçe Budak - Mesud Topal

Destek Yayınları: Temmuz 2020

Yayıncı Sertifika No. 13226

ISBN 978-605-311-906-7

© Destek Yayınları

Abdi İpekçi Caddesi No. 31/5 Nişantaşı/İstanbul

Tel. (0) 212 252 22 42

Faks: (0) 212 252 22 43

www.destekdukkani.com

info@destekyayinlari.com

facebook.com/DestekYayinevi

twitter.com/destekyayinlari

instagram.com/destekyayinlari

Deniz Ofset – Nazlı Koçak

Sertifika No. 40200

Maltepe Mahallesi

Hastane Yolu Sokak No. 1/6

Zeytinburnu / İstanbul

HÜSEYİN CENGİZ

Yürek İşçisi

Bir Ahmed Arif Romanı

DESTEK
Yayınları

Canımın cananı babama...
“Yokluğun cehennemin öbür adıdır...”

Sare, tam beş saattir doğum sancısına dayanmaya çalışıyordu. *“Umut ile, sevda ile, tırnak ile, düş ile bekliyordu yavrusunu.”* Nasıl bir cihan parçası doğuracaktı ki ona bu kadar acı veriyordu? Ne kadar da inatçıydı! Bir türlü gelmek bilmiyordu. Bildiği duaları peş peşe sıralayıp Allah’tan ona güç vermesini diledi. Ebeler ve kadınlar el ele vermiş saatlerdir başlayan doğumu sonlandıramıyorlardı. Zamanları çok da kalmamıştı, bir an önce doğumun olması gerekiyordu. Hep birlikte cesaret verici sözlerle onu doğurmaya teşvik ettiler. Başka da yapacakları bir şey yoktu. Sare’nin gayret etmesi lazımdı...

Sare’nin uzandığı yerden eyvanın ilk bölümü görünüyordu. Suyun ilk çıktığı yer. Yani hayatın başlangıcı. Birazdan yavrusu da hayatın başlangıcına merhaba diyecekti. İçindeki canı aksın, yaşam havuzuna ulaşsın diye tüm kuvvetiyle bir daha ıkındı. Bayılacağını sandığı büyük bir sancının ardından, bebeğın rahim kanalından hayalini kurduğu yaşam havuzuna aktığını hissetti. Hemen ardından da ağlama sesi tüm avluda yankılanmaya başladı. Alnındaki terleri tülbendiyle* silerken, bacak arasından

* Tülbent: Kadınların başlarına sardıkları ince başörtü.

çıkartılıp bezlerle kurutulmuş yavrusunu görmeye çalıştı. Bir yandan da deli gibi merak ettiği cinsiyetini öğrenmeye çalışıyordu. Onun merakını gidermek de Hacı Ebe'ye düştü. "Sare, Allah analı babalı büyütsün erkek çocuğun oldu" diyerek müjdesini istedi. Bu topraklarda erkek çocuk, geleceğin, yuvanın, gücün teminatı olarak görünüyordu ve bu teminatın karşılığını ilk alan, doğumu yaptıran ebelerdi. Sare, doğuma girmeden önce yastığı altına koyduğu altını ebeye verip oğlunu onun elinden alarak koynuna bastırıldı.

Kadınlar içeride doğum ile uğraşırken evin erkekleri avluda eyvanın başında oturuyordu. Doğum haberi gelince, yaşamı temsil eden eyvanın orta bölümündeki havuzun içerisine, soğuk kalsın diye konulan ayran bidonlarından kana kana içerek bebeği bağışlasın diye Allah'a dua ettiler. Çok çükür bir can daha çoğalmışlardı.

Evin duvarları Karacadağ'dan getirilen bazalt taşlarla örülmüştü. Ev, ortasında avlusu ve içinde eyvanı olan iki katlı, güneşin yönüne göre yazlık ve kışlık bölümleriyle klasik Diyarbekir evlerinin özelliklerini taşıyordu. Hançepik Mahallesi'ndeki bu evde, duvarlarla aynı renk kara gözleriyle, "Uy havar!" nidasıyla doğduğu söylenir Ahmet Hamdi'nin. Öyle bir havar çekmişti ki Yağcılar Mahallesi'nin küçeleri* sanki her zamankinden biraz daha daralmışlardı birbirlerine sokulmak için. Bazalt taşların dişileri ile erkekleri, aralarına sıkıştırılan çamurlu toprağı ezerek iç içe geçtiler ki; dünyanın kötülükleriyle esen rüzgâr, evin içinde havar çekene ulaşmasın diye. Yine derler ki o taşlar, kerametleriyle ismini kulağına fısıldadıkları için Ahmet Hamdi ömrü boyunca tılsımlı kalmıştır.

* Küçe: Sokak.

Üçüncü çocuğu da sağlıklı dünyaya gelince kendini avludan dışarı attı Arif Hikmet Bey. Külleri savrulan sigarasıyla taş döşenmiş dar sokakları dalgın ve yorgun dolaşırken, Kerkük günleri düştü aklına. Rumeli'nden gelen ataları yıllar önce Kerkük'e yerleşerek orayı kendilerine vatan eylemişlerdi. Kerkük'ü savunmak için onlarcası hayatını kaybetse de bu sevdalarından vazgeçmemişlerdi. Aile içindeki konuşmalardan etkilenen Arif Hikmet de savaş çıktığında, süvari olarak bilfiil çarpışmaların içerisinde olmuştu. Sadece cephede değil aynı zamanda halk içerisinde de örgütlenme faaliyetleri yürütüyordu. Bu yüzden de İngiliz ajanlarının yakın takibindeydi. Kerkük için savaştığı günlerde bir yandan da aşiret kızı Ziyet Hanım'a gönlünü kaptırmıştı. Ziyet de, bu gözü pek delikanlıyı sevince, aşiretin ileri gelenlerinin de iznini alarak evlendiler. İlk çocuğu Mehmet Necati de Kerkük'te doğdu. Ziyet Hanım'la kavgaları da ondan sonra başladı. Ziyet Hanım, Arif Hikmet Bey'in siyasi çalışmalarının kendilerine zarar vereceğini düşünüyor ve bu düşüncesi istihbaratçılar tarafından aşirete verilen bilgilerle doğrulanıyordu. İngilizler Arif Bey'i kafaya takmışlardı. Bir defasında şans eseri suikasttan yara almadan kurtulmuştu ama o yine de bildiği yolda yürüyordu.

Aşiret büyükleri kenara çekip defalarca siyasetten uzak durmasını isteseler de o, atalarının vatan bellediği bu toprakları kurtarmak için yoğun çaba harcamayı tercih ediyordu. Artık iş iyice zıvanadan çıkmaya başlamıştı. Arif Hikmet Bey açıktan İngiliz karşıtı söylemlerini yoğunlaştırınca, ailesinin güvenliği de iyice tehlikeye girmeye başlamıştı. Bir akşam Ziyet Hanım, Arif Hikmet Bey'den Kerkük'ü terk etmesini istedi. Kendilerinden çok oğulları Mehmet Necati'ye zarar verilmesi an meselesiydi. Arif

Bey, İngilizlerin orada kurmaya çalıştıkları otoriteye açıktan karşı çıkıyordu ve biliyorlardı ki İngilizler kendi güçlerini göstermek için onları ortadan kaldırmaktan zerre tereddüt etmezlerdi.

Ziyet Hanım'la sakin başlayan konuşmaları seslerin iyice yükseldiği şiddetli bir kavgaya dönüşünce, o kavgadan ayrılma kararı çıktı. Uzun zamandır evlilikleri çatırdıyordu. Ziyet Hanım'ın herkesin içinde, düşündüklerini pervasızca hakaret boyutuna varan cümlelerle haykırması bardağı taşıran son damla oldu. Arif Hikmet, oğlunu da alıp o gece Kerkük'ü terk etti. Çocuğu kalırsa ona da zarar geleceğini düşünen Ziyet Hanım, istemese de oğlunu götürmesine itiraz etmedi. Habur Nehri'nin kıyısına kadar bir arkadaşının arabası ile geldiler. Arkadaşı onları yolun kenarında bırakıp geri döndü. Buradan sonrasını yürüyerek gitmeleri gerekiyordu.

Hava ayaza kesme de üşütecek kadar serindi. Dolunayın etrafı aydınlattığı bu gecede patika yol, ayın etkisiyle yürüyebilecek kadar yarı aydınlık sayılırdı. Nehir boyunca, karşıya geçmek için sığ bir yer bulmaya çalışırken önce bir silah sesi, ardından Arif Bey'in hemen yanındaki toprağı havalandıran bir kurşun geldi. Arkasına dönünce karayolunda üç kişinin onlara doğru ateş ettiğini gördü. İçlerinden biri Arapça "Durun!" diye bağırdı. Kalırlarsa ölecekleri kesindi artık. Arif Bey, Necati'yi kucağına alarak ırmağı geçmek üzere koşmaya başladı. Onlar suya girer girmez iki kurşun daha gelip ayaklarının yakınında suya saplandı. Habur'un kaygan taşları koşmasını engellese de beline kadar gelen suda olabildiğince hızlı gitmeye çalışıyordu Arif Bey. Bir yandan oğlunu kucağında tutmaya çalışırken bir yandan da korkudan titreyen yavrusunun korkmaması için kulağına bir şeyler fısıldıyordu. Ne dediğini anlamasa da babasının sesi iyi geldi Necati'ye, titremesi

bir an kesildi. Babanın güven veren sesi her çocukta olduğu gibi Necati'yi de cesaretlendirdi.

Nehrin ortasına vardıklarında kurşunların sayısı da artmaya başladı. Her taraflarına kurşun yağıyordu. Bu sağanak altında yalpalaya yalpalaya karşı kıyıya geçmeye çalışan Arif Bey ve oğlunun imdadına, Habur'un Türkiye tarafından sıkılan silahlar yetiştii. İki ateş arasında kalsalar da onlar nehri geçerken, iki taraf silahları birbirlerine doğrultup tetiğe basıyorlardı. Sırlıslıkam ve perişan bir halde nehri geçip sırtlarını kocaman bir ağacın gövdesine dayadıklarında Araplar da Türk askerinin ateşinden uzaklaşp kaçmaya başladılar.

Ceketinin iç cebinde sakladığı tabakasından bir sigara çıkartıp içmeyi öyle çok canı istedi ki, bu sigara sanki yeniden doğumlarını müjdeleyecek gibi geldi ona. Artık titremesi geçen oğlunu kucağından indirip tabakasından çıkardığı sigarayı yaktı. Yakar yakmaz da sipere yatmış askerlerden biri bağırdı: "Çabuk söndür o sigarayı, yeriniz belli oluyor!" Derin bir nefes çekip sigarasını ağacın dibine bastırdı. Tek nefes de olsa ciğerlerine çektiği duman ona iyi gelmişti. İçine çektiği dumanı özgürce savurabileceği topraklarda olmanın güveniyle, büyük bir nefes saldı dumanla birlikte.

Ağacın dibinde bir süre daha kaldıktan sonra askerlerin çağırmasıyla ağaçları siper yapmaya çalışarak onların yanına gittiler. Tepeyi geçince askerlere kendini tanıttı. Askerlerle birlikte sınırcarakoluna doğru yürümeye başladılar. Necati, şimdi de elbiseleri ıslak olduğu için soğuktan titriyordu. Oğlunu yeniden kucağına alıp karakolun nizamiyesinden içeri girdiler. Silah sesleri nedeniyle bütün karakol teyakkuz halindeydi. Kapıda bir teğmen karşıladı onları. Tokalaşp kendisini tanıttıktan sonra teğmenin odasına yöneldiler.

Kapıdaki askere, “Çabuk temiz kıyafet ve battaniye getirin!” diye emir verip, iki de çay isteyerek odaya girdi. Teğmenin gösterdiği yere üstü ıslak diye oturmak istemedi Arif Bey. Israrına rağmen oturmayacağını anlayan teğmen, titreyen çocuğu işaret ederek, “Kıyafetlerini çıkarın şimdi battaniye geliyor” diyerek koltuğuna oturdu. Arif Bey, Necati’nin üstünü çıkarırken, battaniye ve Arif Bey için haki renk kıyafetler taşıyan bir asker kapıyı çalarak içeri girdi.

Arif Bey’in üstünü çıkarmaktan utandığını fark eden teğmen, askerle birlikte odanın dışına çıktı. Arif Bey, çocuğunu ve kendini iyice kurulayınca derin bir oh çekti. Birkaç dakika sonra ıslak kıyafetlerinden kurtulmuş halde koltukta oturmuş, çaylarını içmeye başlamışlardı. O akşam içtiği çayın sıcak ve kucaklayıcı tadını hiçbir zaman unutmadı. Tabii onları ölümden kurtaran askerleri de.

Çaylarını içerlerken daha detaylı bir şekilde teğmene hayatını anlatan Arif Bey, Diyarbakir’e gideceğini söyleyince teğmen de bu akşamı karakolda geçirmelerini, sabah o tarafa giden bir askeri konvoyla onları göndereceğini, artık güvende olduklarını gencecik yaşına hiç de uymayan olgun bir babacanlıkla ifade etmeye çalıştı. Arif Bey’in kaymakam olan babasının adını önceden duyan teğmen de rahat bir şekilde onları sahiplenmişti. Bir süre devam eden sohbetin ardından odasını onlara tahsis eden teğmenin dinlenmek için kullandığı tek kişilik yatağında baba oğul kucak kucağa uyudular.

Hanepekk'in sokaklarını hiç farkına varmadan bir saate yakın zamandır arşınlayan Arif Bey, parmaklarının arasında unuttuğu bilmem kaçıncı sigarası elini yakınca kendine geldi. Bir an nerede olduğunu karıştırsa da çok da uzaklarda olmayan Dört Ayaklı Minare'yi görünce, oraya doğru yönelerek ara sokaklardan evine doğru yürümeye başladı. Kerkük'ten kaçıp Diyarbakir'e geldiklerinde oğluyla birlikte bir süre kaldıkları kervansarayın nnden geçti. Baba oğulun yalnızlığı, bir aile dostlarının aracılığı ile Sare ile tanıştırılmasıyla son bulmuştu. Tanışmalarından kısa bir süre sonra evlenerek, oğluyla birlikte kaldıkları kervansaraydan ayrılıp, şimdi oturdukları Yağcı Sokak'taki avlulu eve taşınmışlardı. Diyarbakir'e ilk geldikleri günlerdeki tedirginlikleri geçer geçmez, Arif Hikmet Bey, nüfus memuru olarak göreve başlamıştı. O dönemde eli kalem tutan çok az kişiden biri olmanın da avantajı ile ziyaretine gittiği kaymakam hemen işbaşı yapmasını istemişti. Mahalle ve köylerde yaşayan insanların nüfus kütüklerine işlenmesi için adama ihtiyaçları olduğunu söyleyince, Arif Hikmet Bey de görevi kabul etti. Halkın içinde olmayı zaten çok seviyorken, üstüne bir de devlet görevi

eklenince bu fırsatı kaçırmayarak memuriyete başlamış oldu. Bu sayede bütün sokak ve mahalleleri avucunun içi gibi öğrenme fırsatını da yakalamıştı. Kapısını çaldığı her evde büyük bir hürmet ve sevgi ile ağırlandığı güzel günlerdi.

Yürüdüğü ıssız sokaklarda yankılanan kundura seslerine arada bir köpek havlamaları karışıyordu. Kaçak tütün kokusu taşıyan bir rüzgâr gelip de yüzünü yalayınca eve gitmekten vazgeçip yönünü Keçi Burcu'na çevirdi. Yapım tarihinden kimsenin emin olmadığı, dünyanın en büyük kalesi Diyarbekir Kalesi'nin manzarasının en güzel yeri Keçi Burcu'ydu. Burcun tepesine tırmanıp göz alabildiğine geniş manzarayı seyre daldı. Hemen altındaki Hevsel Bahçeleri'nde bölgenin en kaliteli sebzeleri yetişiyordu. Bahçeden çıkan marulların ünü bütün ülkeye yayılırken, küçük bir çocuğu içinde saklayacak kadar büyük karpuzları taşımak için en az iki kişi gerekiyordu. Mezopotamya'nın bereketli topraklarının sırrı Dicle Nehri, nazlı bir kız edasıyla salınarak on gözlü köprü'nün altından geçerken, Kırklar Dağı'na ve köprü'nün ayaklarında yatan Suzi'ye mendilini sallayarak onu ve bütün âşıkları selamlıyordu. Bahçeden topladıkları sebzeleri keleklerle dolduran kelekçileri, Mardin yönüne doğru Dicle üzerinde yol alırken gözden kayboluncaya kadar izledi.

Şimdi bu keleklerden birine binse atalarının topraklarına kadar gidebilirdi. Gözlerini ufka yatırıp Kerkük'teki çocukluğunu, paşa babasını ve arkadaşlarını sevgiyle, onu kaçırmak zorunda bırakan işgalcileri öfkeyle andı. Arif Bey Kerkük'ten çıkar çıkmaz başka bir ağa ile evlenen Ziyet Hanım ise aklının köşesinden bir yel gibi esip geçti. Rüzgâra karşı bir sigara daha yakıp burçtan aşağı indi.

Yol üstündeki Sülüklü Han'a uğrayıp kaç zamandır kaşınan ve ödem oluşmaya başlayan ayaklarına sülük tedavisi yaptırmak üzere arkadaşı Sülükçü Memo'da biraz zaman geçirdi. Rahatlayan ayaklarına giydiği kunduralarının takırtıları sokaklarda tekrar yankılandığında saat bayağı geç olmuştu. "Ev şimdi sakinleşmiştir" diye düşündü. Sare'yi ve oğlunu görmek için adımlarını hızlandırdı. Büyük ahşap kapıyı açıp avluya girdiğinde, gerçekten de içeride ev halkından başkasının kalmadığını gördü. Evin yazlık bölümündeki odaya yöneldi. Sare, oğlunu emziriyordu. İçeriye taze süt kokusu sarmıştı. Bebekse büyük bir iştahla saldırmıyordu memeye.

*"Saldır şimdi memeye
saldır da büyü..."*

Bir bahar günü doğan bebek, evin de neşe kaynağı olmuştu. Bebekle birlikte, *dağlarına bahar gelmişti memleketinin*. Yürümeye ve konuşmaya başlayınca evin ve komşuların neşesi olmuştu küçük Ahmet. Her zaman ağız dolusu gülüyor ve çevresine neşe saçıyordu. Canı sıkılan komşular gelip Ahmet'in gülcüklerinden nasıplenerek kendilerini daha iyi hissediyorlardı. O zamanlar insanlar gerçekten *dost yüzlü, dost gülcüklüydü*. Daracık sokaklara dünyaları sığdıracak yüce gönülleri vardı ve bunu çıkarsız paylaşan komşuluklar yaşıyordu.

Hayat, hep çok gülmeyi fazla görmüştür ya insanoğluna, Ahmet'in gülümserken gözlerinden çıkan ışıltılar sadece iki yıl sonra ağlamaktan kurumuş gözlerinden çok uzaklara uçtu. İkinci çocuğuna hamile kalan Sare, doğum sırasında çocuğuyla birlikte

ebediyete göç etti. O gün taş evin duvarları, buza kesmiş kara bir leke gibi Diyarbakır'ın orta yerinde kaskatı kesilirken, gülmeye doyamayan iki yaşındaki çocuğu ve ondan birkaç yaş büyük ablasını da annesiz ve üryan bırakmıştı.

Bütün bu kara talih, taş evin kara duvarlarından mı akmıştı ömürlerine? Çocukluğunun ilk yıllarında defalarca rüyasında annesini kara duvarın içerisinde boğulurken görmüştü Ahmet. Uyanıp duvarlarda aradığı annesini bulamadığı gecelerin sabahlarında daha yıkık daha mahzun bir ruh haline bürünüyordu. “Namuslu genç elleriyle yeniden yaratılarak” yaşama tutunmaya çalışan Ahmet'in yürek işçiliği, ta o günlerde ilmek ilmek işleme-ye başlamıştı dokunduğu her şeyi.

Üç çocuğun yükünü tek başına kaldıramayacağını gören Arif Hikmet Bey, bir süre sonra evlenmeye karar verdi. Süvari çavuşu olarak görev yaparken görmüştü komutanının kızı Arife Hanım'ı. Hem çok güzel hem de çocuklarına annelik yapabilecek karakterdeydi. Türlü bahanelerle komutanının evine gidip Arife Hanım'la konuşmanın yollarını arıyordu. Sonunda Arife Hanım'ı ikna etti. Onu oğlu gibi seven komutanı da bu evliliğe sıcak bakınca Ahmet ve kardeşleri yeni bir anneye kavuşmuş oldular.

Gerçekten de Arif Hikmet Bey'in düşündüğü gibi çocuklara kendi çocuklarıymış gibi davranıp onları her durumda koruyup kolluyordu Arife Hanım. Babaları ile çıkabilecek her türlü sorunda onların yanında oluyordu. Henüz pek bir şey anlamayan en küçük kardeş Ahmet kısa sürede annesi olarak görmeye başlamıştı Arife Hanım'ı. Ablası ve ağabeyi de üvey anne zulmü görmeden büyümenin keyfini çıkarıyorlardı.

Arife Hanım'ın annesi Ayşe Hanım da sürekli evlerine ziyarete gelip çocuklarla ilgileniyordu. Bingöl'ün Musyan yöresinden soylu bir ailenin kızıydı Ayşe Hanım. Çocukların eğitimine özel önem veriyordu. Ahmet henüz beş yaşındayken daha önceden

ipekböcekçiliği borsası olarak kullanılıp, 1915'ten sonra ilkokula çevrilen Alyanakyan Han'da okulöncesi eğitime başladı. Okuma yazmayı öğrendi. İlk kavgasını da ilk dayağını da burada yedi. Sert mizaçlı, gözü pek, korkusuz bir çocuktuk Ahmet. Yanlış bir şey görürse müdahale etmekten hiç çekinmezdi. Kendisinden ziyade arkadaşlarına yapılan haksızlıkları kabullenemiyordu. Bu mizacını ömrü boyunca da gururla taşıdı.

Arif Bey, Siverek'e bağlı Karakeçi bucağına bucak müdürü olarak atanınca ailece Siverek'e taşındılar. Arif Bey gününbirlik gidip geliyordu işe, işleri çok uzarsa da Karakeçi'de kalıyordu. Ahmet'in Siverek'te ilkokula başladığı gün kardeşi doğdu. Babası ve ağabeyi evde olmadığı için tekbirle ismini üç defa kardeşinin kulağına o fısıldadı. Bundan sonra da bu gelenek değişmedi. Her doğan çocuğun ismini tekbir getirerek çocukların kulağına fısıldayan Ahmet oldu. Babasına ilk müjdeyi veren de Ahmet olunca, babası onu kasabanın tuhafiyecisine götürüp yeni kıyafetlerle donattı. Takım elbise ve düğmeli yeleğin içerisinde büyümüş de küçülmüş edasıyla evin yolunu tuttu. Mahalleye girince çocuklar kıyafetine bakarak onu dalgaya aldılar. Daha da ileri götüren bir kişi elindeki sopayı çamura batırıp Ahmet'in kıyafetine sürmeye başladı. Ahmet karşılık verince de sopayla vurmaya başladı. Yere eğilerek kendisini korumaya çalışan Ahmet, yerde bulduğu koyun çene kemiğini kaparak kendisinden daha büyük olan çocuğa saldırdı. Çene kemiğini çocuğun yüzüne vurunca kavgaya kan da karışmış oldu. Mahalle esnafından biri araya girerek kavgayı sonlandırdığında Ahmet'in kıyafeti çamura ve kana bulanmış, kafası şişmiş, çocuğun ise yüzünün bir yarısı ve gömleği kan içerisindeydi. Kavgayı ayıran yemeni ustası, mahallenin çocuklarına kızarak Ahmet'i elinden tutup evlerine götürdü. Kapıyı açan Arife Hanım'a da, "Abla bu